

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 6.11.2007
KOM(2007) 680 galutinis

2007/0234 (COD)

Pasiūlymas

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS
SPRENDIMAS**

**panaikinantis Tarybos sprendimą 85/368/EEB dėl Europos bendrijos valstybių narių
profesinio mokymo kvalifikacijų palyginamumo**

(pateikta Komisijos)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Šis pasiūlymas yra sudedamoji pagal 2007 m. Komisijos teisėkūros ir darbo programą vykdomos paprastinimo programos, kuria siekiama supaprastinti verslo ir kitų suinteresuotųjų šalių reglamentavimo aplinką, dalis.

Persvarsčiusi šiuo metu galiojančius teisės aktus Komisija mano, kad 1985 m. liepos 16 d. Tarybos sprendimas 85/368/EEB dėl Europos bendrijos valstybių narių profesinio mokymo kvalifikacijų palyginamumo yra nereikalingas, todėl jį reikėtų panaikinti.

Tarybos sprendimo 85/368/EEB tikslai

Tarybos sprendimu 85/368/EEB įvesta profesinio rengimo kvalifikacijų palyginamumo sistema. Ja buvo siekiama suteikti darbuotojams daugiau galimybių geriau pasinaudoti savo kvalifikacija įsidarbinant kitose valstybėse narėse. Sprendime nustatyta sistema buvo siekiama parengti konkrečių profesijų praktinius pareigybių aprašymus, kurie būtų taikomi visoje Bendrijoje, ir suteikti įmonėms, darbuotojams ir valdžios institucijoms reikiamą informaciją, kad būtų įmanoma palyginti skirtingose valstybėse narėse įgytas kvalifikacijas.

Tuo sprendimu Komisija ir valstybės narės buvo raginamos bendradarbiauti rengiant Bendrijos masto konkrečių profesijų ar profesijų grupių pareigybių aprašymus ir derinti valstybių narių pripažįstamas profesinio mokymo kvalifikacijas su nustatytais pareigybių aprašymais.

Buvo rengiamos palyginamosios lentelės, į kurias įtraukiama informacija apie SEDOC registrą (naudojamą Europos laisvą darbo vietų išaiškinimo tarptautiniu lygiu ir prašymų priimti į darbą sistemoje), nacionalinius klasifikacijos kodus, profesinio mokymo lygį, profesijos pavadinimą kiekvienoje valstybėje narėje ir ją atitinkančias profesinio mokymo kvalifikacijas, už profesinio mokymo organizavimą atsakingas organizacijas ir įstaigas, taip pat institucijas ir organizacijas, atsakingas už diplomų, pažymėjimų ar kitų dokumentų išdavimą ir tvirtinimą. Abipusiškai sutarti Bendrijos pareigybių aprašymai ir palyginamosios lentelės skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

Sprendimu taip pat buvo reikalaujama, kad kiekviena valstybė narė paskirtų koordinacinę įstaigą, kuri rinktų ir skleistų informaciją apie palyginamas profesines kvalifikacijas. Komisija, bendradarbiaudama su šiomis įstaigomis, persvarstytų abipusiškai sutartus pareigybių aprašymus ir lenteles, susijusias su profesinių kvalifikacijų palyginamumu. Be to, buvo reikalaujama, kad valstybės narės kas ketverius metus teiktų sprendimo įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu ataskaitas.

Sprendimo nevykdymas

Praktika parodė, kad sprendime siūloma sistema yra sudėtinga, todėl geriausiu atveju ją įgyvendinti galima tik iš dalies.

Pirmiausia Komisija ir valstybės narės daugiausia dėmesio skyrė kvalifikuotų darbuotojų profesinėms kvalifikacijoms. Pirmajame etape buvo nustatyta 19 sektorių 219 profesinio

rengimo kvalifikacijų. Buvo atrinkta 19 profesinės veiklos sektorių, kurių atstovai yra labiausiai linkę persikelti dirbti į kitas šalis.

Dalyvaujant Komisijos, Cedefop ir valstybių narių ekspertams, buvo nustatyta pareigybių aprašymų rengimo ir kvalifikacijų lyginimo tvarka. 1990 m. Komisijos parengtoje ataskaitoje išsamiai aprašyti vykstant šiam procesui kilę sunkumai ir pripažįstama, kad pažanga daroma labai lėtai – iki 1990 m. buvo paskelbti vos penkių sektorių (iš 19) kvalifikacijų palyginamumo duomenys, apimantys 66 profesijas. Kvalifikacijų registravimo, aprašymo ir palyginimo procesas pasirodė esąs lėtas ir sudėtingas. 1990 m. ataskaitoje pabrėžta, kad darbą, susijusį su kvalifikacijų palyginamumu, labai svarbu užbaigti iki planuojamo vidaus rinkos sukūrimo 1992 m. pabaigoje. Ataskaitoje buvo siūloma supaprastinti tvarką ir paspartinti veiklą, nustatant tikslą iki 1992 m. pabaigos susitarti dėl dar keturiolikos sektorių profesijų aprašų. Tačiau praktiškai tai buvo pernelyg ambicingas tikslas, kurio pasiekti nepavyko.

Buvo nustatyta, kad sprendimas nepakankamai lankstus, kad prisitaikytų prie kintančių poreikių. Nors jame kalbėta apie reikmę atsižvelgti į naujas aplinkybes, susiklostančias kintant technologijoms, Komisija, Cedefop ir valstybės narės pripažino, kad dėl pasirinkto centralizuoto požiūrio bei nuolatinės ir sparčios kvalifikacijų kaitos paskelbta informacija labai greitai pasendavo.

1990 m. ataskaitoje pabrėžta, kad sistema bus veiksminga tik tuo atveju, jei ja naudosis valstybės narės, tačiau faktiškai Europos lygmens veiklos poveikis nacionalinėms ir sektorių suinteresuotosioms šalims buvo labai menkas.

Dėl šių priežasčių Sprendime numatytos veiklos įgyvendinimas netrukus buvo nutrauktas.

Todėl šiuo pasiūlymu panaikinti minėtą sprendimą prisidedama prie Komisijos teisės aktų paprastinimo programos, siekiant sustiprinti konkurencingumą, kaip numatyta Ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo darbotvarkėje, bei apskritai pagerinti Bendrijų teisės sistemos kokybę.

Be to, Komisijos nuomone, minėto profesinio rengimo sprendimo reikšmę sumažino keletas naujesnių ES ar tarpyvyriausybinių lygmens iniciatyvų, skirtų skaidrumui didinti, perkėlimui remti ir mokymosi pasiekimų vertinimui lengvinti.

Europos kvalifikacijų sąranga (EKS)

Plataus 1985 m. sprendime iškelto tikslo visų pirma padės siekti Europos kvalifikacijų sąranga (toliau – EKS), leisianti lengviau lyginti kvalifikacijas, o drauge didinti darbuotojų judumą. 2006 m. rugsėjo mėn. Komisija pateikė pasiūlymą parengti EKS (COM (2006) 479), kurį Europos Parlamentas ir Taryba priėmė [data].

EKS nuo 1985 m. sprendimo iš esmės skiriasi tuo, kad tai mokymuisi visą gyvenimą skirta sistema, apimanti tiek bendrąjį ir suaugusiųjų švietimą bei aukštąjį mokslą, tiek ir profesinį rengimą, kuriam skirtas 1985 m. sprendimas. Be to, laikomasi visiškai kitokios pozicijos.

Rekomendacijoje nustatoma, kad EKS yra orientacinė priemonė, skirta nacionalinių kvalifikacijų sistemų ir tarptautinių sektorių organizacijų parengtų kvalifikacijų sistemų kvalifikacijų lygmenims lyginti. Šalims rekomenduojama susieti nacionalines sistemas su EKS, nustatant EKS lygmenis atitinkančius kvalifikacijų lygmenis ir, prireikus, parengti

nacionalines kvalifikacijų sąrangas. Be to, šalims rekomenduojama užtikrinti, kad iki 2012 m. jų išduodami pažymėjimai, diplomai ir kiti įgytos kvalifikacijos įrodymai būtų tinkamai susieti su EKS lygmenimis (pvz., 4 lygmeniu).

EKS yra grindžiama atskaitos lygmenų aprašu pagal *mokymosi pasiekimus*, kurie parodo, ką besimokantis asmuo žino, supranta ir geba daryti, neatsižvelgiant į faktines konkrečios kvalifikacijos įgijimo aplinkybes. Todėl galima nustatyti suprantamas bet kurios švietimo ar mokymo srities kvalifikacijas. Naudojant mokymosi pasiekimus kvalifikacijų lygmenims aprašyti yra lengviau patvirtinti išsilavinimą, įgytą ne oficialiose švietimo ir profesinio rengimo įstaigose, o tai dažniausiai yra laikoma svarbiausiu tikrojo mokymosi visą gyvenimą elementu.

EKS ir Tarybos sprendimas 85/368/EEB

1985 m. sprendime vadovautasi principu „iš viršaus į apačią“ ir reikalauta aktyvaus šalių ekspertų bendradarbiavimo, kad profesijų ir kvalifikacijų sąrašas bei aprašai būtų nuolat atnaujinami ir, prireikus, įtraukiamos naujos kvalifikacijos. Tai, kad profesijų sąrašas buvo ribotas ir aprašyta tik menka dalis visų profesinių kvalifikacijų, rodo, kad šis būdas nėra labai tinkamas.

Taikant EKS vadovaujamasi savanoriškumo ir decentralizavimo principais – Bendrija pateikia bendrą atskaitos tašką, o išsamius sprendimus priima kompetentingos nacionalinio ar sektoriaus lygmens institucijos. Atskirose šalyse atliekama derinimo veikla neužkrauna jokios nereikalingos naštos. Šalys suderina nacionalinius kvalifikacijų *lygmenis* su EKS, t. y. bet kuri nacionalinės sąrangos ar sistemos tam tikro lygmens kvalifikacija atitinka tam tikrą EKS lygmenį. Taigi EKS yra tarsi bendra kalba, skirta kvalifikacijoms aprašyti ir suprasti.

Nacionaliniai sprendimai, susiję su kvalifikacijų suderinimu su EKS, pateikiami EKS patariamajai grupei, kuri užtikrina proceso kokybę. Todėl šalys yra suinteresuotos atlikti tinkamą pirminį savo kvalifikacijų vertinimą ir prisidėti prie Europos lygmens kokybės užtikrinimo proceso.

Taigi, EKS sprendžiamos 1985 m. sprendimo ribotumo problemos: dėmesys sutelkiamas į kvalifikacijų skaidrumo didinimą ir, atsižvelgiant į didėjančią Europoje įgyjamų kvalifikacijų sudėtingumą, įvedamas decentralizuotas bendradarbiavimo metodas.

Kitos skaidrumo ir judumo priemonės

Nors EKS labiausiai atitinka tikslus ir siekius, kurių nepavyko pasiekti 1985 m. sprendimu, naudojamos ir kitos Europos lygmens priemonės skaidrumui ir kvalifikacijų perkėlimo galimybėms didinti. Tai, pavyzdžiui, Europasas, Europos aukštojo mokslo kreditų perkėlimo sistema (angl. – ECTS), 2004 m. Tarybos išvados, susijusios su neformaliojo ir savaiminio mokymosi vertinimu ir pripažinimu, bei Ploteus portalas.

2004 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 2241/2004/EB dėl bendros Bendrijos sistemos siekiant užtikrinti kvalifikacijų ir gebėjimų skaidrumą (Europasas) įvestas Europos priemonių rinkinys, kuriuo naudodamiesi asmenys galėtų aprašyti savo kvalifikacijas ir kompetencijas.

Naudojantis dabartine Europos aukštojo mokslo kreditų perkėlimo sistema (angl. – ECTS) ir diegiama Europos profesinio rengimo kreditų perkėlimo sistema (angl. – ECVET) (SEC

(2006) 1431) asmenims bus lengviau derinti įvairiose šalyse įgytą išsilavinimą ir pasirengimą. Abiem šiomis priemonėmis teikiama tiesioginė pagalba piliečiams, bandantiems perkelti kvalifikaciją arba kvalifikacijų dalis į kitą įstaigą arba šalį.

2004 m. Taryba priėmė bendrųjų Europos principų, susijusių su neformaliojo ir savaiminio mokymosi vertinimu ir pripažinimu, rinkinį (9600/2004). Šie principai leido stiprinti bendradarbiavimą kvalifikacijų pripažinimo srityje ir paskatino Komisiją, valstybes nares ir socialinius partnerius sistemingiau naudoti pripažinimo būdus ir sistemas.

Mokymosi galimybėms skirtame Ploteus portale (<http://ec.europa.eu/ploteus>) teikiant informacijos apie švietimo, profesinio rengimo ir mokymosi galimybes Europos šalyse, padedama didinti kvalifikacijų skaidrumą.

2005 m. rugsėjo 7 d. priimta Direktyva 2005/36/EB užtikrinamas reglamentuojamų profesijų srities kvalifikacijų abipusis pripažinimas. Šia direktyva, kuria konsoliduojama, modernizuojama ir supaprastinama penkiolika 1975–1999 m. priimtų direktyvų, kuriama kvalifikacijų automatinio pripažinimo sistema, skirta tų profesijų atstovams, kurių rengimo reikalavimai suderinti (gydytojams, slaugytojams, akušeriams, dantų gydytojams, veterinarams, vaistinininkams), bei architektams. Kitoms reglamentuojamoms profesijoms (šiuo metu yra apie 800 profesijų, kurias reglamentuoja viena arba daugiau ES valstybių narių) skirta sistema pagrįsta abipusiu pripažinimu, t. y. asmeniui, įgijusiam kvalifikaciją, suteikiančią galimybę vykdyti profesinę veiklą vienoje valstybėje narėje, turėtų būti leidžiama vykdyti šią profesinę veiklą kitoje valstybėje narėje.

2. DERĖJIMAS SU KITOMIS SĄJUNGOS POLITIKOS SRITIMIS IR TIKSLAIS

Pasiūlymas panaikinti Sprendimą atitinka Lisabonos darbotvarkę, ypač Geresnio reglamentavimo strategiją bei reikmę supaprastinti verslo ir kitų suinteresuotųjų šalių reglamentavimo aplinką.

1985 m. sprendimas jau seniai nebetaikomas. Dar 1990 m. Komisijai skirtoje ataskaitoje akcentuoti šio sprendimo trūkumai ir pabrėžta, kad net geriausiu atveju jį įgyvendinti galima tik iš dalies. Nepavykus visapusiškai įgyvendinti šio sprendimo, visiškai nustota jį taikyti.

Komisijos galimybės

Atsižvelgdama į susiklosčiusią padėtį, Komisija apsvaustė tris alternatyvias galimybes. Pirmoji galimybė – sprendimas ir toliau lieka Bendrijos *acquis* dalimi. Tačiau, atsižvelgiant į šio sprendimo neefektyvumą, tokia alternatyva prieštarautų Komisijos viešam įsipareigojimui supaprastinti teisyną. Taryba ir Parlamentas yra priėmę Europos kvalifikacijų sąrangą, kuria siekiama panašių tikslų, kaip ir 1985 m. sprendimu, todėl nereikalingas teisės aktas ir toliau teoriškai galiotų. Taigi būtų taikomos dvi priemonės, kuriomis siekiama panašių tikslų, tačiau naudojamos skirtingos metodikos, o kvalifikacijų aprašai rengiami vadovaujantis skirtingais požiūriais. Susidarytų paini padėtis.

Antroji galimybė – pakeisti 1985 m. sprendimą. Tačiau tiek metodikos požiūriu, tiek praktiškai tai būtų labai sudėtinga arba net neįmanoma. Kaip nurodyta pirmiau, indėliu pagrįsta 1985 m. sprendimo koncepcija yra pasenusi, todėl sprendimo tekstą reiktų iš esmės pakeisti – originalus tekstas taptų beprasmis. Keičiant tekstą pasikartotų problemos ir

prieštaravimai, minėti kalbant apie pirmąją alternatyvą, pavyzdžiui, valstybėms narėms būtų pateikiama klaidinanti informacija.

Trečioji galimybė – panaikinti sprendimą, o jo tikslų toliau siekti pasitelkiant naująją EKS ir kitas pirmiau nurodytas priemones. Toks panaikinimas atitiktų bendrąjį Komisijos siekį sumažinti reglamentavimo našta ir pašalinti pasenusius ir nebenaudojamus teisės aktus (Paprastinimo programa, 2007 m. Komisijos teisėkūros ir darbo programa, Geresnio reglamentavimo strategija). Pasitelkus EKS, sprendimo tikslų galima siekti efektyviau (dėl paprastesnės EKS struktūros) ir veiksmingiau (dėl didesnio EKS skaidrumo, platesnės veikimo srities ir pagrįstumo mokymosi pasiekimais). Be to, visi EKS rengimo etapai buvo grindžiami bendru visų suinteresuotųjų šalių sutarimu. Komisija pasiūlė EKS valstybėms narėms ir socialiniams partneriams paprašius, o ją rengiant išsamiai konsultavosi.

Todėl Komisija nusprendė pasirinkti trečiąją galimybę ir siūlo panaikinti 1985 m. sprendimą.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

Siūlomų veiksmų santrauka

Pasiūlyme numatyta panaikinti Tarybos sprendimą 85/368/EEB dėl Europos bendrijos valstybių narių profesinio mokymo kvalifikacijų palyginamumo.

Teisinis pagrindas

Sutarties 150 straipsnio 4 dalis, kurioje teigiama, kad Bendrija remia ir papildo valstybių narių veiksmus ir, kaip nurodyta straipsnio 2 dalyje, gerina pirminį profesinį mokymą, palengvina profesinę integraciją ir reintegraciją bei plėtoja informacijos ir patirties bendrais klausimais mainus.

Subsidiarumo principas

Subsidiarumo principas taikomas tik tada, jeigu pasiūlymas nepriklauso išimtinai Bendrijos kompetencijai.

Valstybės narės negali deramai pasiekti pasiūlymo tikslų dėl šios priežasties:

– Sprendimas turi būti panaikintas Bendrijos lygiu.

Todėl pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą.

Proporcingumo principas

Pasiūlymas dėl toliau nurodytos priežasties atitinka proporcingumo principą.

Juo panaikinamas nereikalingas teisės aktas.

Pasirinkta priemonė

Siūloma priemonė: Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas. Šis sprendimas yra būtinas galiojančiam sprendimui panaikinti.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi poveikio Bendrijos biudžetui.

Pasiūlymas

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS
SPRENDIMAS**

**panaikinantis Tarybos sprendimą 85/368/EEB dėl Europos bendrijos valstybių narių
profesinio mokymo kvalifikacijų palyginamumo**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 150 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą¹,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę²,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę³,

laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos⁴,

kadangi:

- (1) Bendrijos geresnio reglamentavimo politikoje pabrėžiama nacionalinių ir Bendrijos teisės aktų supaprastinimo, kaip esminio veiksnio didinant įmonių konkurencingumą ir siekiant Lisabonos darbotvarkės tikslų, svarba.
- (2) Įgyvendinant Sprendimą 85/368/EEB⁵ nebuvo veiksmingai pasirengta profesinių kvalifikacijų palyginamumui, kuris teiktų naudos darbuotojams, norintiems įsidarbinti kitoje valstybėje narėje.
- (3) Sprendime 85/368/EEB numatyti kvalifikacijų aprašymo ir palyginimo metodai ir būdai skiriasi nuo šiuo metu švietimo ir mokymo sistemose taikomų metodų ir būdų.
- (4) Sprendimo 85/368/EEB reikšmę sumažino [data] Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos kvalifikacijų sąrangos mokymuisi visą gyvenimą kūrimo⁶.
- (5) Todėl reikėtų panaikinti Sprendimą 85/368/EEB.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

¹ OL C , , p. .

² OL C , , p. .

³ OL C , , p. .

⁴ OL C , , p. .

⁵ OL L 199, 1999 7 31, p. 56.

⁶ OL [...].

1 straipsnis

Sprendimas 85/368/EEB panaikinamas nuo [data].

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje [...]

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas